

309

Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

ul. Mickiewicza 2/4

87-100 Toruń

INWENTARZ

Zespołu (zbioru) akt **Towarzystwo Przyjaciół UMK w Toruniu**

z lat **1945** - **1953**

Nr zespołu

5

WSTĘP DO INWENTARZA

Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (1945–1953)

Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i Młodzieży Akademickiej w Toruniu zostało powołane na 6. Zebraniu Komitetu Organizacyjnego UMK 22 listopada 1945 roku. Wybrano wówczas pierwszy zarząd towarzystwa z prezesem inż. Mieczysławem Niezabitowskim, na czele. W zarządzie znaleźli się między innymi: Emil Ogłóza – prezes Polskiego Związku Zachodniego, Adam Bobkowski – prezes Sądu Specjalnego w Toruniu i Bolesław Srocki – Kierownik Wydziału Pomorzoznawczego Instytutu Bałtyckiego¹. Już na pierwszym zebraniu organizacyjnym, które odbyło się 24 listopada 1945 roku zwrócono uwagę na konieczność zdobycia środków finansowych i wszelkiej pomocy na cele powstającego uniwersytetu. Według statutu Towarzystwa, zatwierdzonego decyzją Wojewody Pomorskiego z dnia 29 czerwca 1946 roku, do zadań Towarzystwa Przyjaciół UMK w Toruniu należało: *gromadzenie środków i przychodzenie z pomocą zarówno w zakresie potrzeb Uniwersytetowi jako całości, jak też w zakresie potrzeb poszczególnych jego wydziałów, zakładów, bibliotek, zbiorów itp., współdziałanie w zaspokojeniu potrzeb materialnych grona profesorów i pracowników UMK oraz uzgodnione z władzami Uniwersytetu współdziałanie w zakresie propagowania zrozumienia i docenienia w społeczeństwie roli UMK, zarówno jako ośrodka pracy naukowej jak też reprezentacyjnego ośrodka twórczej pracy intelektualnej szeroko pojętego Pomorza*. Do stowarzyszenia należeli pracownicy naukowcy uczelni, jak np. Kazimierz Hartleb, Stefan Burhardt, Maria Kołaczowska, Józef Mossakowski, działacze społeczni – Edward Wawrzóń, urzędnicy – Stanisław Sztaufer, Marian Niklewski, Mieczysław Niezabitowski, Stefan Michałek oraz duchowni, jak np. ks. Zygfryd Kowalski.

W trakcie kilkuletniej działalności, Towarzystwo Przyjaciół UMK wysłało wiele apeli i prośb o pomoc materialną do licznych instytucji, organizacji, przedsiębiorstw, zjednoczeń przemysłowych i władz administracji państwowej oraz samorządowej. Stowarzyszenie w ciężkich, powojennych latach zabiegało o wsparcie dla takich inicjatyw, jak budowa obserwatorium astronomicznego, remonty i budowy gmachów uczelni. Uzyskiwało środki na pozyskanie potrzebnych zbiorów

¹ *Powstanie i pierwsze dziesięć lat Uniwersytetu Mikołaja Kopernika 1945-1956: wybór źródeł*, wyd. H. Duczkowska-Moraczewska, Toruń 1995, nr 61, 62.

bibliotecznych, pomocy naukowych itp. Rozwijało się także terytorialnie poprzez zakładanie oddziałów i kół, między innymi w Bydgoszczy, Fromborku i Inowrocławiu.

Równoległe do Towarzystwa Przyjaciół UMK działało także Towarzystwo Przyjaciół Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, którego zadaniem było wspieranie powstającej biblioteki poprzez zachęcanie społeczeństwa do składania darów i depozytów oraz do wsparcia finansowego. Stowarzyszenie starało się również zabezpieczać pozostawione po wojnie zbiory biblioteczne, które były włączane do zasobów nowej biblioteki UMK².

Towarzystwo Przyjaciół UMK aktywną działalność przejawiało do końca 1949 roku. Ostatecznie 31 stycznia 1952 roku decyzją Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy, organizacja została rozwiązana. W uzasadnieniu decyzji administracyjnej zaznaczono, że od 1949 roku towarzystwo nie przejawiało żadnej aktywności, ani nie posiadało zarządu.

**Opracował: wolontariusz Mateusz Superczyński,
pod kierunkiem Weroniki Krajniak**

² *Powstanie i pierwsze*, nr 108 – powstało 2 października 1947 r.

Konkordancja

Nr zespołu nr : 5

Sygnatura dawna

Sygnatura nowa

1/1

1

1/2

2

1/3

3

1/4

4

1/5

5

1/6

6

Wykaz obiektów w zespole nr : 5

dokument\akt

Sygnatura	Nr obiektu	Nr strony	Opis	Informacje dodatkowe
2	1	1	Zeszyt protokołów 1945/1946	

Liczba obiektów w zespole: 1

pieczęć

Sygnatura	Nr obiektu	Nr strony	Opis	Informacje dodatkowe
6	1		Podłużny stempel Towarzystwa Przyjaciół UMK	

Liczba obiektów w zespole: 1

Inwentarz skarbowy zespołu nr : 5

Sygn.	Tytuł	Daty	Rodzaj dok.	Liczba s/k
1	Statut Towarzystwa Przyjaciół UMK i Towarzystwa Przyjaciół Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu	1957-1965	dokumentacja aktowa	k. 15
2	Ewidencja Członków Towarzystwa Przyjaciół UMK i deklaracje członków	1947-1949	dokumentacja aktowa	k. 69
3	Protokoły Zebrań Towarzystwa Przyjaciół UMK	1945-1948	dokumentacja aktowa	k. 32
4	Korespondencja Towarzystwa Przyjaciół UMK [pisma do instytucji, urzędów, przedsiębiorstw, stowarzyszeń w sprawie pomocy finansowej na cele UMK]	1945-1949	dokumentacja aktowa	k. 57
5	Protokół likwidacyjny Towarzystwa Przyjaciół UMK [decyzja Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy o likwidacji Towarzystwa]	1952-1953	dokumentacja aktowa	k. 5
6	Podłużny stempel Towarzystwa Przyjaciół UMK	b. d.	dokumentacja aktowa	

Ogólna liczba pozycji: 6

w tym z podziałem na rodzaj dokumentacji:
dokumentacja aktowa: 6

Inwentarz zatwierdzony na posiedzeniu
Komisji Metodycznej

w dniu

.....
(miejsowość, data)

.....
(podpis przewodniczącego Komisji)

.....
(podpis sporządzającego inwentarz)

Inwentarz książkowy zespołu nr : 5

Tytuł\Treść: Statut Towarzystwa Przyjaciół UMK i Towarzystwa Przyjaciół Biblioteki
Uniwersyteckiej w Toruniu

Sygnatura: 1 **Daty:** 1946-1947

Opis j. a.: akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; A4 k. 15

Sygnatury dawne: 1/1

Znak teczki:

Uwagi: Wycinki prasowe z lat 1945 – 1946.

Tytuł\Treść: Ewidencja członków Towarzystwa Przyjaciół UMK i deklaracje członków

Sygnatura: 2 **Daty:** 1947-1949

Opis j. a.: akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis, rękopis; pol.; A5, A4 k. 69

Sygnatury dawne: 1/2

Znak teczki:

Uwagi:

Obiekt Nr: 1 Rodzaj: dokument\akt Str. 1 Data: 1945 - 1946

Tytuł, opis: Zeszyt protokołów 1945/1946

Inf. dodatkowe:

Tytuł\Treść: Protokoły Zebrań Towarzystwa Przyjaciół UMK

Sygnatura: 3 **Daty:** 1945-1948

Opis j. a.: akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis, rękopis; pol.; k. 32

Sygnatury dawne: 1/3

Znak teczki:

Uwagi:

Tytuł\Treść: Korespondencja Towarzystwa Przyjaciół UMK [pisma do instytucji, urzędów,
przedsiębiorstw, stowarzyszeń w sprawie pomocy finansowej na cele UMK]

Sygnatura: 4 **Daty:** 1945-1949

Opis j. a.: akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; A4 k. 57

Sygnatury dawne: 1/4

Znak teczki:

Uwagi:

Tytuł\Treść: Protokół likwidacyjny Towarzystwa Przyjaciół UMK [decyzja Prezydium
Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy o likwidacji Towarzystwa]

Sygnatura: 5 **Daty:** 1952-1953

Opis j. a.: akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.; A4 k. 5

Sygnatury dawne: 1/5

Znak teczki:

Uwagi:

Tytuł\Treść: Podłużny stempel Towarzystwa Przyjaciół UMK

Sygnatura: 6

Daty:

Opis j. a.: teczka; stan dobry; pol.;

Sygnatury dawne: 1/6

Znak teczki:

Uwagi: podłużny stempel Towarzystwa.

Obiekt Nr: 1 Rodzaj: pieczęć Str. Data:

Tytuł, opis: Podłużny stempel Towarzystwa Przyjaciół UMK

Inf. dodatkowe:

Ogólna liczba pozycji: 6

**Inwentarz zatwierdzony na posiedzeniu
Komisji Metodycznej**

w dniu

.....

(miejscowość, data)

.....

(podpis przewodniczącego Komisji)

.....

(podpis sporządzającego inwentarz)

Indeks geograficzny zespołu nr : 5

Bydgoszcz	4	4, 12, 26, 43, 52
	5	1, 2
Frombork	4	22, 23
Inowrocław	4	49
Słupsk	4	2, 44

Indeks osobowy zespołu nr : 5

Benerusew Czesław	2	60
Beuerman Czesław	4	49–51
Bobkowski Adam	1	3
	2	46, 66, 68, 69
	3	4
	4	11–13, 29, 30
Burhardt Stefan	1	12
	2	12, 66, 68, 69
	3	13, 15, 30, 31
	5	5
Chmarzyński Stanisław	4	39
Chojnicki Zygmunt	1	3
	2	66
	4	12, 13
Czaplicki	4	21
Czarniecki Juliusz	2	66
	3	16, 26
Dobrowolski Mieczysław	2	28, 66
Dobrowolski Władysław	1	3
	2	66
	4	12, 13
Dunajówna Maria	2	16, 66, 68, 69
Dygdała Adam	2	7, 66, 68, 69
	3	12, 15, 16, 22, 23, 26, 30, 31
	4	22–27, 38, 39, 44, 45, 52, 53

	5	5
Dziewulski Władysław	3	8, 11
Dzikowski Mikołaj	2	14, 66, 68, 69
Galot Zygmunt	4	15
Gregorowicz Aleksander	2	49
Hartleb Kazimierz	2	66
	3	5, 8
Hilewski Szczepan	2	47
Hoppen Jerzy	2	23, 66, 68, 69
Hozakowski Bronisław	2	9, 66
	3	19
Hurynowiczówna Janina	2	3, 66
	3	23
Jakubowicz A.	5	1
Januszewski Wincenty	1	3
	2	66
	4	12, 13
Jarocki Stanisław	3	15
Jarzębiński Artur	2	29, 66, 68, 69
	3	25
Jarzębowski Leonard	2	11, 66, 68, 69
Jeziorowski Stanisław	1	3
	2	2, 66, 68, 69
	3	4, 15, 26, 30
	4	12, 13, 29, 30, 52, 53
	5	5
Józef Kuszel	2	66

Józefowicz Edmund	2	66, 68, 69
Jurewiczówna Filomena	2	66, 68, 69
Kaliński Tadeusz	2	54
Kamiński Bolesław	3	2
Kapczyńska Zofia	2	44, 68, 69
Kapuścińska Janina	2	18, 66, 68, 69
Karolczak Jan	2	32
Klekociuk Aleksander	2	38, 68, 69
Kolankowski Ludwik	3	8
	4	17
Kończakowska Maria	2	4, 66, 68, 69
Kowalski Zygfryd, ks.	2	33, 66, 68, 69
	3	13, 17, 26
Koziorowski Józef	2	58
Kryszczyńska Jadwiga	2	69, 68, 69
Kryzewski Włodzimierz	4	11
Krzemieniowa Maria	1	3
	2	27, 66, 68, 69
	3	25, 26
	4	12, 13
Krzemień Adam	1	3
	2	25, 68, 69
	4	13
Kuszel Józef	2	34, 68, 69
Lis-Olszewski Witold	2	66
Maciejowski Stanisław	2	66
	3	15, 21

Madey Franciszek Leon	2	48
Matysik Stanisław	1	3
	2	66
	3	2, 4
	4	11–13
Matysik Stanisława	2	36, 66
Michalak Czesław	2	68, 69
Michałek Stefan	2	10, 66–69
	3	22, 23, 25, 26, 30, 31
	4	43–45, 52–54
Mikszajewska Anna	2	56
Moll Tadeusz	2	59
Morkowski Tadeusz	5	3
Mossakowski Józef	1	3
	2	66
	3	2, 4, 11, 26
	4	12, 13
Niedbalska Maria	2	55
Niezabitowski Mieczysław	1	3
	2	41, 66
	3	2, 4, 5, 12, 15, 16, 25, 26
	4	9, 11–13, 17–22, 25, 26, 29
Niklewski Marian	1	12
	2	5, 66, 68, 69
Ogłóza Emil	1	3
	2	1, 66, 68, 69
	3	2, 4, 5, 11, 16, 26, 30

	4	11–13, 23, 24, 38
Osiński	2	66
Pazurkiewicz Edward	2	53
Pogonowski Zenon	2	25, 66
Preisner Walerian	2	17, 66, 68, 69
Przybyłowa Janina	2	22, 66, 68, 69
	3	20, 25
Puacz Edward	4	12, 13
Puciatowa Maria	2	13
Radłowski Rudolf	2	26, 66, 68, 69
	3	16, 26, 30, 31
Robla Zygmunt	4	22, 24
Rycaj Tadeusz	3	2, 4
Rynglewski	2	66
	3	13
Sawczak-Knihicki Jan	2	20, 68, 69
Skapowski Czesław	4	11
Skoczek Stanisław	2	42
Skoniecz Stanisław	2	66
Srocki Bolesław	4	11
Staufer Stanislaw	1	3
	3	26
Steinbornowa Helena	2	15
	3	13
Sydow Maria	3	8
Szczęśny Tadeusz	1	3
	2	31, 66

Szeliga Franciszek	2	21, 68, 69
	3	8, 26
Szeligowski Stanisław	3	8, 11
Szetela Alojzy	2	51
Sztauffer Stanisław	2	30
Szwiec Józef	1	3
	2	6, 68, 69
	4	12, 13
Śmigaj Jan	2	43, 68, 69
Wawrzon Edward	2	66,
	3	26, 30
	4	11–13, 29, 30
Wąsowicz Bronisław	2	40
Wilewski Szczepan	2	66, 68, 69
Wrembel Irena	4	12, 13
Zakrzewski Jan	2	24, 66, 68, 69
	3	26
Zgoda Maksymilian	2	8, 68, 69
	3	26, 30
Znamierowska Maria	4	16
Żółtowski Stanisław	1	3
	2	66
	4	12, 13

Indeks przedmiotowy zespołu nr: 5

Bank "Społem" w Toruniu	4	6
biblioteki	4	2
Bydgoska Spółdzielnia Spożywcza	4	3, 35
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	4	3, 19
Centralny Zarząd Państwowego Przemysłu Konserwowego	2	37
dane adresowe	4	36, 37
decyzja	1	4
deklaracje członkowskie	2	1
Dziekanat Wydziału Humanistycznego UMK	4	16
ewidencja	2	61
finanse	4	46–48
kosztorysy	5	3, 4
kurator szkolny	4	28
lista obecności	4	23
listy członków	3	25
listy członków	2	66, 68, 69
Miejska Rada Narodowa w Toruniu	4	27
Ministerstwo Przemysłu i Handlu	4	21
obserwatorium astronomiczne	4	25
oddziały Towarzystwa Przyjaciół UMK	4	22
Państwowa Przetwórnia Owocowo- Warzywna Nr. 19 w Fordonie	4	45
pomoc materialna	4	3, 4, 6, 9, 14–17, 21, 24, 26
Prezydent miasta Torunia	4	27
Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	5	1, 2

w Bydgoszczy		
program prac	3	27
protokoły	3	1, 2, 13, 15, 26, 30, 31
	4	10, 46
	5	3
Rektorat KUL	4	1
Rektorat UJ	4	1
Rektorat UMK	4	1, 17
Rektorat Uniwersytetu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie	4	1
Rektorat Uniwersytetu Poznańskiego	4	1
Rektorat Uniwersytetu Warszawskiego	4	1
Robotnik Pomorski	1	13
sprawozdania	4	31, 32, 46, 54
statut	1	1, 5, 9
	4	12, 39, 40
Toruńska Spółdzielnia Spożywcza	4	3, 20
Uniwersytet Mikołaja Kopernika (UMK)	1	passim
	2	passim
	3	passim
	4	passim
Urząd Wojewódzki	1	4
Urząd Wojewódzki Pomorski w Bydgoszczy	4	12, 14
walne zebranie	3	26
Wojewoda Mazurski	4	22, 24
Wojewódzka Rada Narodowa w Bydgoszczy	4	4
Zarząd Miejski w Toruniu	4	7

zarząd towarzystwa	3	4, 5, 7, 11, 12, 15
Ziemia Pomorska	1	14, 15
Zjednoczenie Przemysłu Cukrowniczego	4	38, 43
Zrzeszenie Kupców Samodzielnych w Słupsku	4	44
Związek Rewizyjny Spółdzielni R. P.	4	33
Związek Spółdzielni R. P. "Społem"	4	18